

Aan de raad van de gemeente Emmen

team
**Beheer Openbare Ruimte en
Gebiedscoördinatie**

ons kenmerk	zaaknummer	bijlage	behandeld door
131195-2025:740871	131195-2025		J. Klaassen
datum	telefoon	fax	e-mail
6 mei 2025	14 0591		gemeente@emmen.nl

onderwerp
Beantwoording Motie Onderhoud Openbare Ruimte

Geachte leden van de raad,

De gemeenteraad heeft met de aangenomen motie haar zorgen geuit over de achterstanden in de openbare ruimte en het belang onderstreept van een veilige, schone en goed onderhouden leefomgeving voor onze inwoners. Ons college herkent deze problematiek en begrijpt de wens van de raad om hier versneld stappen in te zetten.

De motie komt op een moment waarop al een beweging in gang is gezet. Met het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR) heeft het college een koers vastgesteld voor duurzaam en integraal beheer van de buitenruimte. De raad wordt binnenkort gevraagd hierover een besluit te nemen. Tegelijkertijd is er ook sprake van urgente achterstanden, in wegen, kunstwerken en groenvoorzieningen.

In deze brief brengen wij in kaart:

- de belangrijkste oorzaken van de ontstane situatie,
- de huidige stand van zaken in de organisatie en het werkveld,
- onze visie op verbetering,
- en de stappen die wij de komende jaren zetten om tot structurele verbetering te komen.

Wij willen hiermee niet alleen invulling geven aan de motie, maar ook een fundament leggen voor toekomstbestendig beheer van onze leefomgeving.

Analyse: Oorzaken en uitdagingen

De problematiek in de openbare ruimte is veelzijdig. Er is niet één oorzaak aan te wijzen. We onderscheiden vijf hoofdcomponenten:

- **Financiële beperkingen**

In de periode tot 2022 heeft de gemeente noodgedwongen keuzes moeten maken als gevolg van financiële krapte. Onderhoudswerkzaamheden zijn uitgesteld of slechts gedeeltelijk uitgevoerd. Hierdoor

is een opeenstapeling van achterstanden ontstaan. In de begroting van 2022 zijn middelen gefaseerd verhoogd, maar het kost tijd om jarenlang uitgesteld onderhoud in te halen. De zichtbare gevolgen zijn achterstand in onderhoud van onze wegen, kunstwerken en kwaliteitsniveau van het groen.

- **Interne capaciteit en organisatieontwikkeling**

De gemeentelijke organisatie kampt met knelpunten in personele capaciteit, zowel in kwantiteit als in kwaliteit. Vacatures op het gebied van civiel beheer zijn moeilijk te vervullen vanwege landelijke schaarste. Tegelijkertijd is er behoefte aan modernisering van werkprocessen en werkwijzen. Innovatie, integraliteit en samenwerking vragen om een ander type professionaliteit en aanpak. Wij zien een duidelijke noodzaak tot investeren in mensen, zowel door opleiding van jong talent als het bij- en herscholen van zittende medewerkers. Daarnaast zien we dat inzet nodig is op innovatievere werkmethoden, efficiëntere processen en betere samenwerking met onze externe partners.

- **Uitdaging marktpartijen en uitvoeringskracht**

Bij de uitvoering van het onderhoud zijn we voor een belangrijk deel afhankelijk van externe partijen. De uitvoeringscapaciteit in de markt is beperkt. Partijen geven aan moeite te hebben met het invullen van vacatures. Onlangs is in een bestuurlijk overleg met Bouwend Nederland Drenthe bevestigd dat ze moeite hebben om gemeentelijke projecten/werkzaamheden uit te voeren.

Dit leidt tot vertraging in de uitvoering van werkzaamheden in het onderhoud van onze openbare ruimte. De afhankelijkheid van een krappe markt vraagt om verbreding van onze aanbestedingsstrategie: van lokale focus naar een bredere (regionale en nationale) benadering.

- **Databeheer onvoldoende op orde en technologie onvoldoende benut**

Goed onderhoud van de openbare ruimte begint met betrouwbare, actuele en toegankelijke data. Ons databeheer is nog versnipperd over diverse systemen. Bovendien worden moderne technologieën nog beperkt ingezet. Een integrale focus op databeheer en inzet van slimme technologie zijn noodzakelijk om effectiever te beheren en beter te sturen.

- **Klimaatverandering als versnellende factor**

Veranderende weersomstandigheden zorgen voor extra druk. Langdurige droogte, extreme neerslag of stormschade vragen om sneller ingrijpen, herplant, herstel en aanpassingen. Tegelijkertijd brengt dit de noodzaak met zich mee om klimaat adaptieve maatregelen toe te passen in onze inrichting en ons beheer, zoals wateropvang, robuuste beplanting en vergroening van versteende wijken.

Conclusie op hoofdlijnen

Het college erkent de urgentie van de opgave en deelt de ambitie van de raad om de openbare ruimte structureel op orde te brengen.

We constateren dat:

- de achterstanden het gevolg zijn van samenlopende factoren,
- de oplossing niet in een kortdurende impuls ligt, maar in een gefaseerde, integrale aanpak,
- de sleutel ligt in een combinatie van beleid, organisatieontwikkeling, samenwerking en innovatie,
- en dat tijdelijke extra investeringen nodig zijn om de noodzakelijke verbeterslag mogelijk te maken.

Het college wil deze opgave aanpakken met ambitie én realisme. De gekozen route is structureel van aard, maar vergt in de komende jaren wel een investering in tijd, menskracht en middelen.

Vervolgaanpak

Onze aanpak is gebaseerd op drie niveaus van sturing: strategisch, tactisch en operationeel. Deze worden uitgewerkt in een samenhangend pakket van maatregelen:

- **Strategisch: Vaststelling en uitvoering van het IBOR**

Het IBOR biedt het lange termijn kader zodat meer integrale keuzes gemaakt kunnen worden over kwaliteitsniveaus, duurzaamheid en inrichting en beheer van de openbare ruimte. Na besluitvorming door de raad wordt dit beleid vertaald in beheerplannen.

- **Tactisch: Beheerplannen op maat**

In het begin 2026 worden de eerste gebiedsgerichte beheerplannen opgesteld. Dit proces is lerend van aard – fouten maken mag, zolang we ervan leren en verbeteren. Hiervoor wordt extern deskundigheid voor ingeschakeld om de bestaande organisatie te trainen en kennis bij te brengen op dit onderdeel.

- **Operationeel: Uitvoeringsplannen**

Beheerplannen worden vertaald in uitvoeringsplannen die jaarlijks worden geactualiseerd. Hiermee zorgen we voor voorspelbaarheid in uitvoering, betere budgetbeheersing en inzicht in voortgang. Dit is ook een stap die nog gezet moet worden en net als bij de beheerplannen is hier ondersteuning extern in nodig.

- **Organisatieontwikkeling en personele versterking**

In de periode 2025-2027 investeren we tijdelijk €1 miljoen vanuit de reserve Bedrijfsvoering om de formatie te versterken, vakmensen op te leiden door ervaren mensen bestaande en nieuwe mensen te begeleiden. Denk aan specialisten civiele techniek (adviseur/projectleider wegen en kunstwerken) en IBOR integratie en begeleiding bij het op orde brengen van ons databeheer en toepassing van moderne technieken. We gebruiken deze periode ook om scherper te krijgen wat er eventueel incidenteel of structureel nodig is voor een toekomstbestendige organisatie.

- **Slimmer aanbesteden en marktbenadering**

We actualiseren onze aanbestedingsstrategie en zoeken nadrukkelijk ook buiten de regio naar geschikte partners. Tegelijk zetten we stevig in op samenwerking met Emco en Area, gericht op gezamenlijke uitvoering en kennisdeling.

- **Data, technologie en innovatie**

De implementatie van een integraal beheersysteem is gestart. We koppelen systemen, digitaliseren processen en verkennen inzet van nieuwe technologieën zoals drones en robotica. De nieuwbouw aan de Handelsweg wordt in de toekomst een proeftuin voor professioneel en innovatief beheer.

- **Klimaat adaptief beheren**

Beheerplannen worden klimaatbestendiger gemaakt. We investeren in waterbergingen, versteviging van oevers, hittebestendige groenstructuren en flexibele inrichting die meebeweegt met het klimaat. In de nieuwe beheerplannen zullen we hier integraler naar kijken en daarin de afwegingen maken die nodig zijn.

Versnellingsaanpak: Lopende en Geplande Projecten

Parallel aan de beleidsmatige en organisatorische verbeteringen, geven we met een versnellingsaanpak invulling aan de ambitie om de openbare ruimte sneller op orde te brengen. Deze aanpak richt zich op concrete projecten die al in voorbereiding zijn of reeds zijn gestart, met directe zichtbare impact voor inwoners en omgeving.

- **Groenopgave als integraal onderdeel van de leefomgeving**

Als onderdeel van onze versnellingsaanpak werken we in diverse dorpen en wijken aan integrale projecten waarin vergroening, herinrichting van de openbare ruimte en klimaat adaptieve maatregelen worden gecombineerd.

Verspreid over de hele gemeente worden circa 500 bomen geplant als onderdeel van deze bredere groenopgave. Deze inzet draagt direct bij aan een aantrekkelijkere, toekomstbestendige leefomgeving, met oog voor biodiversiteit, schaduw en waterbeheer.

- **Waterbeheer en onderhoud rondom water**

Het opschonen van oevers, sloten en duikers is aanbesteed en wordt uitgevoerd in 2025 en 2026.

- Speelvoorzieningen en biodiversiteit

In de periode 2025-2027 worden op verschillende locaties centrale speelvelden aangelegd of verbeterd. Biodiversiteit en inclusiviteit krijgen hierin nadrukkelijk aandacht. Veel van deze plannen bevinden zich in de voorbereidingsfase; de uitvoering start op korte termijn.

- Aanpak van lokale knelpunten

Op basis van signalen van inwoners is een aantal urgente knelpunten geïnventariseerd. Deze worden versneld aangepakt via projecten die nu worden voorbereid of aanbesteed en in 2025-2026 worden uitgevoerd.

- Wegenonderhoud: herijking en versnelde aanpak

De onderhoudsachterstand van onze wegen vraagt een meer diepgaande en planmatige aanpak. In 2025 starten we met een herijking van het project "Onderhoud Wegen". Dit leidt in de eerste helft van 2026 tot een gerichte aanpak en eerste resultaten van een nieuwe inkoopstrategie. We verwachten daarmee in de loop van 2026 eerste verbeteringen zichtbaar te maken.

De uitvoering van deze brede aanpak vergt inzet op meerdere fronten en vraagt om bestuurlijke en ambtelijke discipline. Uw raad wordt periodiek geïnformeerd over voortgang, successen en uitdagingen.

Als college hebben wij er vertrouwen in dat we – samen met onze partners en medewerkers – deze opgave aankunnen. Soms is het nodig om tijdelijk te vertragen om vervolgens duurzaam te versnellen. Door nu te investeren, kunnen we bouwen aan een openbare ruimte die schoon, veilig, toekomstbestendig en verbindend is – voor al onze inwoners.

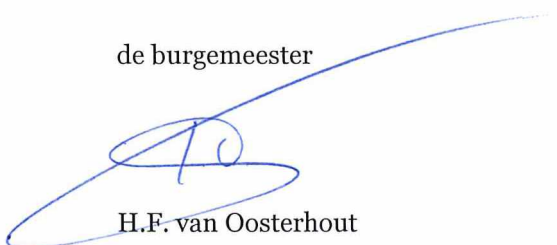
Wij beschouwen met deze brief de motie "Onderhoud Openbare Ruimte" als afgehandeld.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Emmen
de gemeentesecretaris

M. Plantinga-Leenders

de burgemeester

H.F. van Oosterhout